

PROTESTY VYSOKÝCH ŠKÔL: AKTUÁLNY STAV

REKTORKY A REKTORI VYSOKÝCH ŠKÔL BUDÚ ROKOVAŤ O ZATVORENÍ BRÁN VYSOKÝCH ŠKÔL OD 17. NOVEMBRA 2022 S AKADEMICKÝMI OBCAMI A SÚ PRIPRAVENÍ NAĎALEJ NA VŠETKY FORMY PROTESTU. PRINÁŠAME NAJČASTEJŠIE OTÁZKY A ODPOVEDE.

21. 10. 2022 12.13 hod.

[Od: Oddelenie pre vonkajšie vzťahy RUK](#)

Aký je aktuálny stav po stretnutí Slovenskej rektorskej konferencie – zatvoria sa 17. novembra 2022 univerzity?

Slovenská rektorská konferencia (SRK) prijala 13. septembra 2022 vyhlásenie „Zabráňme kolapsu vysokých škôl na Slovensku!“ adresované vláde SR, v ktorom upozorňuje na dlhodobý kritický stav financovania vysokých škôl. 20. októbra 2022 sa zástupcovia univerzít stretli s ministrom školstva, a skonštatovali, že požiadavky sa podarilo splniť len z menšej časti. SRK sa preto dohodla, že v hre ostávajú naďalej všetky formy protestu, ale vysoké školy majú v zásade voľnú ruku – vyžadujú si mandát od svojej akademickej obce a každá vysoká škola sama rozhodne, akou formou bude protestovať a či zatvorí svoje brány. Na našej univerzite sa stretnutie zástupcov akademickej obce uskutoční v stredu 26. októbra 2022.

Ako dopadli stretnutia s ministrom a premiérom? Ktoré požiadavky prisľúbili splniť?

Stretnutie bolo konštruktívne a minister školstva prejavil vôľu riešiť naše problémy. Napriek tomu sa však požiadavky podarilo splniť len z menšej časti.

1. Nebola zohľadnená požiadavka navýšenia rozpočtu na rok 2023 pre vysoké školy o 72 mil. eur (teda na úroveň roka 2020, od ktorého sa postupne plánovalo a realizovalo postupné znižovanie rozpočtu pre vysoké školy). Čiastočný ústupok ministerstva spočíva v ponechaní sumy 27 mil. eur, o ktorú sa mal krátiť rozpočet nasledujúci rok, v rozpočte pre vysoké školy (čiže z plánovaných škrtov 72 mil. eur ide o **nominálny** škrť „len“ o 45 mil. eur). Navyše aj týchto 27 mil. eur sa má nejakým spôsobom viazať na splnenie zatiaľ neurčených kritérií. SRK žiada tieto prostriedky poskytnúť vysokým školám bez viazanosti. Zdôrazňujeme, že ide o tzv. nominálne sumy, to znamená, že rozpočet nezohľadňuje obrovskú mieru inflácie a dramatické zvýšenie všetkých vstupov, to znamená cien tovarov a služieb na trhu.
2. Financie na pokrytie zvýšených nákladov na energie do konca roka 2022 vo výške 17 mil. eur sú prisľúbené, avšak doteraz neboli alokované na jednotlivé vysoké školy. SRK preto žiada bezodkladne ich prideliť vysokým školám. Opätovne, ide o pokrytie výpadku len do konca tohto kalendárneho roka – nevieme presne, akým spôsobom a či vôbec bude kompenzovaná zvýšená cena vstupov v roku 2023.

3. Tretou požiadavkou bolo dofinancovanie národných a európskych projektov. Ak nedôjde k splneniu požiadavky, hrozí nám nesplnenie cieľov a vysoké finančné korekcie. SRK preto žiada bezodkladné splnenie požiadavky dofinancovania týchto projektov vo forme konkrétnych účelových dotácií na jednotlivé vysoké školy. Táto požiadavka je dôležitá hlavne pre dve naše fakulty, ktoré realizujú projekt ACCORD.
4. SRK považuje za neprijateľné a nereálne realizovať návrh na prepustenie ďalších viac ako 2000 zamestnancov vysokých škôl, čo predstavuje viac ako 10 % všetkých zamestnancov.

Budeme v stredu vedieť viac?

Na stredu 26. októbra 2022 zvolal rektor UK Marek Števec stretnutie zástupcov akademickej obce, kde sú pozvaní členovia vedenia univerzity, dekáni fakúlt, vedenia akademického senátu aj vedenia fakultných senátov a zástupcovia študentov. Táto skupina by mala definitívne rozhodnúť, akú formu protestu zvolíme.

Prečo sa protestuje práve teraz, keď peniaze chýbajú všade?

Slovenské vysoké školy sú podfinancované dlhodobo. Vidíme to na stave internátov a učebni či platoch zamestnancov. V poslednom období sme všetci museli vynaložiť obrovské ľudské aj materiálne zdroje do zvládania podmienok novej akreditácie a zosúladovania s novými zákonmi. Do toho prišlo znižovanie dotácie: za tri roky (2020 – 2023) majú slovenské vysoké školy od štátu dostať až o 72 miliónov eur menej ako pôvodne. Do toho prišla masívna inflácia a zdražovanie, hlavne energií – a stav sa stal neudržateľným. Dostali sme sa tak na pokraj kolapsu. Hrozí, že nebudeme mať zdroje na platy či faktúry za energie.

Nedali by sa problémy riešiť inak?

Časť zdrojov vieme ušetriť – ale to je v priemere zhruba 20 % v situácii, kedy niektoré ceny stúpili aj desaťnásobne. Ak máme napríklad rozrobený projekt za milión eur a jeho náklady stúpili na dvojnásobok, musíme ten druhý milión niekde „nájsť“, inak hrozí, že nebudeme schopní splácať svoje záväzky napr. stavebným firmám, ktoré hrozia odchodom zo stavby a nedokončením prác. Ďalej, dlhodobo vieme ešte väčšiu časť zdrojov na naše fungovanie postupne získavať inými formami, napríklad grantmi či zapájaním sa do veľkých výziev; na to však potrebujeme dobre platených výskumníkov a skúsených projektových manažérov a hlavne stabilné legislatívne prostredie, v ktorom sa dá plánovať a riadne obstarávať. V súčasnosti však bez pomoci štátu vieme prežiť len za cenu radikálnej vnútornej reorganizácie. To by znamenalo nezvratný koniec mnohých študijných programov, ktoré síce podľa aktuálnej metodiky hodnotenia nie sú finančne prínosné či lukratívne, ale pre Slovensko majú nezastupiteľný význam z pohľadu nášho kultúrneho dedičstva. Znamenalo by to koniec Univerzity Komenského tak, ako ju poznáme – s jej trinástimi fakultami. Veľká časť študentov by pravdepodobne musela ukončiť štúdium alebo prejsť na iný odbor a veľká časť zamestnancov by si musela hľadať novú prácu.

Áké scenáre protestu môžu nastať po 17. novembri?

Výsledok bude závisieť od rozhodnutia reprezentantov akademickej obce v stredu.

Čo ak som externý študent, samoplatca alebo študent projektov ERASMUS+, SAIA, ENLIGHT?

Každá takáto skupina má z pohľadu prípadného prerušenia výučby svoje špecifiká, ktoré pri plánovaní protestu zohľadníme.

Budem môcť v prípade prerušenia výučby riadne dokončiť semester/štúdium?

Právne a organizačné stránky protestného prerušenia výučby by sme v prípade takejto formy protestu nastavili tak, aby bolo možné zameškaný obsah dobehnúť a štúdium ukončiť do konca riadneho akademického roka, teda do 31. augusta 2023. O detailoch budeme včas informovať.

Budem môcť v prípade prerušenia výučby naďalej bývať na internáte?

Áno, internáty budú fungovať v riadnom režime – samozrejme, s úspornými opatreniami.

Budú zamestnanci v prípade prerušenia výučby naďalej dostávať mzdu?

Áno, naďalej budú vykonávať riadne pracovné povinnosti okrem učenia, nepôjde o štrajk v zmysle pracovného práva. O detailoch budeme včas informovať.

Čo mám robiť, ak sa chcem k protestu vyjadriť?

Ak ste študentom, kontaktujte svojich študentských zástupcov v akademickom senáte a tí budú vaše názory tlmočiť ľuďom, ktorí v stredu rozhodnú. Ak ste akademickým zamestnancom, kontaktujte svojich nadriadených, prípadne iniciujte diskusiu v rámci fakultného senátu či kolégia dekana.

NIKTO Z NÁS NIE JE Z TEJTO SITUÁCIE NADŠENÝ.
ALE UŽ NEMÔŽEME INAK. CHCEME ŠTUDOVAŤ
A PRACOVAŤ V DÔSTOJNÝCH PODMIENKACH.